Rakennusalan pyöreän pöydän virtuaalitapaamisen antia

24.6.2021

SeAMKin rakennustekniikan tutkinto-ohjelmassa on jo vuosia järjestetty pyöreän pöydän neuvotteluita alan yritysten kanssa. Yhteistyö auttaa kehittämään opetusta työelämän tarpeisiin ja lisäämään yritys- ja oppilaitosyhteistyötä opintojen aikana.

Tiistaina 18.5.2021 kokoonnuimme Teamsin välityksellä vanhan Vaasan läänin alueella vaikuttavien rakennusalan toimijoiden kanssa. Aikaisempina vuosina järjestetyissä tapaamisissa kokous oli painottunut uusimpien opetussuunnitelmien läpikäymiseen ja kommentointiin. Nyt päätimme lähteä eri tavoin liikkeelle. Osallistujille lähetettiin etukäteen tutustuttaviksi viimeisimmät opetussuunnitelmat, mutta myös kaksituntisen tapaamisemme ydinteemat. Nyt halusimme virittää vapaamuotoista ajatustenvaihtoa ja keskustelua seuraavista teemoista:

- Työelämän tarpeet nyt ja tulevaisuudessa
- Oppilaitosyhteistyön kehittäminen
- Alan vetovoiman parantaminen / houkuttelevuus

Lyhyen tervetulotoivotuksen jälkeen kukin osallistuja esittäytyi lyhyesti. Tämän jälkeen meidät jaettiin kolmeen pienryhmään, joissa pähkäilimme edellä olevia teemoja Miro-alustalla (Kuva 1). Jokaisessa ryhmässä oli omia opettajiamme kirjureina sekä tarvittaessa keskustelun virittäjinä. Yhdessä ryhmässä olivat rakennesuunnittelun toimijat sekä ne opettajat, jotka opettavat kyseisiä aihealueita. Kahdessa muussa ryhmässä oli osallistujia mm. rakennusliikkeistä sekä rakennustuoteteollisuudesta eli näiden ryhmien näkökulma oli enemmän rakennusalan tuotantotekniikkaan painottuva.

Kuva 1. Näkymä yhteisestä Miro-työskentelyalustasta.

Työelämätaidot nostettiin tapetille

Meillä opiskelevan ja meiltä valmistuvan pitää osata viestiä: puhua, kirjoittaa, lukea ja esiintyä. On tärkeää, että osataan esittää oma asia vakuuttavasti ja ymmärrettävästi. Lisäksi on hyvä, että osataan kirjoittaa selkeästi, mutta kohteliaasti. Ryhmätyötaidot ovat ehdoton edellytys tämän päivän työelämässä.

Oikean asenteen merkitystä korostettiin: koulussa ei millään ehditä hankkia kaikkea työelämässä tarvittavaa teknistä osaamista. Kuitenkin, jos henkilöllä on oikea asenne ja oma-aloitteisuutta, voi työelämässä oppia monia haastaviakin, ihan uusia asioita.

Pitää osata laskea sekä hallita peruskäyttö yleisimmistä tekstinkäsittely- ja rakennusalan suunnitteluohjelmista. Työturvallisuuden merkityksen ymmärrys tuli useassa puheenvuorossa esiin. Lainsäädäntöä ja sopimuksia tulee hallita.

Alaa edustavien puheenvuoroista kävi hyvin ilmi se, että meiltä valmistuvan ei tarvitse hallita ja tietää kaikkea. Me annamme ajokortin työelämään. Joku osaa ajaa heti hienosti. Toinen vaatii hieman harjoittelua ja tukea, minkä jälkeen hänestäkin kuoriutuu osaava ammattilainen.

Moninaisesta yritysyhteistyöstä potkua opintoihin

Nousukausi ei jatku loputtomiin. Miten tällöin voidaan taata opiskelijoille esimerkiksi työmaavierailut, ellei käynnissä olevia työmaita yksinkertaisesti ole? Tällaista voitaisiin ennakoida tuottamalla digitaalista materiaalia nousukauden työmaista. Materiaalia voitaisiin hankkia videoimalla, 3D-kameralla tai vaikka dronella. Nämä kaikki toki edellyttävät lupaa ao. yritykseltä ja työmaalta. Kuvaamiset voisi toteuttaa työajan ulkopuolella, jolloin kuvattaisiin pelkkää työmaata, ei siellä toimivia henkilöitä.

Alan osaajia voisi hyödyntää entistä paremmin eri opintojaksoissa. Asiantuntija voi tulla paikan päälle livenä kertomaan tuoreimpia kuulumisia, mutta yhtä hyvin yhteyksiä voidaan hoitaa esimerkiksi korona-ajan aikana tutuksi tulleen Teamsin kautta. Tällöin työelämän osaajien osallistuminen työpäivän aikana onnistuisi varmasti helpommin.

Yrityksissä toivottiin yhteydenottoja koululta aina tarpeen mukaan. Opettajalla on hyvä olla omiin opintojaksoihinsa liittyen yrityksissä kontaktihenkilöitä, joihin hän on tarvittaessa rohkeasti yhteydessä. Kiire on kova joka paikassa, mutta tässä koettiin, että yhteydenotto nimenomaan koulun suunnalta toimisi paremmin. Erilaiset työmaa- ja tehdasvierailut sekä asiantuntijaluennot koululla olivat kaikkien osallistujien mielestä erinomaisia tapoja tutustuttaa opiskelijoita monimuotoiseen alaan. Ja niitä saadaan sitä enemmän mitä hanakammin koulun suunnalta heitetään ideoita yrityksille.

Miten rakennusalan vetovoimaa voitaisiin lisätä?

Olemmeko huomanneet mainostaa rakennusalaa hyvin palkattuna alana, jossa työtehtävien kirjo on valtava? Ala houkuttelee jo nykyisin hyvin myös naispuolisia opiskelijoita. Alalle ominaista on hurtti raksahuumori sekä työskentely tuulessa ja tuiskussa, mutta entistä enemmän alalle on tulossa myös pehmeämpiä arvoja, kuten vähähiilinen rakentaminen. Rakennesuunnittelupuolella on tarvetta tarkalle suunnittelijalle, jolloin määräävänä tekijänä ei ole sukupuoli, vaan pitkäjänteinen työskentelyote ja periksiantamattomuus. Töitä tehdään ulkoilmassa, tehdasolosuhteissa sekä toimistoissa.

Elämme digitalisaation kultakautta. Rakennusalalla tämä ilmenee muun muassa tietomallien käytön lisääntymisenä. Tietomalleissa pystyy uusien teknologioiden avulla tarkastelemaan rakennuksen toimivuutta kulkemalla itse mallin sisällä. Sieltä pystyy laskemaan määriä ja sinne pystyy havainnollistamaan töiden etenemistä. Toimivan tietomallin saaminen opetuskäyttöön olisi mahtava edistysaskel, koska tällöin sekä tuotannon että suunnittelun opinnoissa voitaisiin mallia hyödyntää erilaisten asioiden havainnollistamiseen ja syvempään oppimiseen. Mallin ei tarvitsisi olla edes täydellinen, vaan siinä saisi olla virheitäkin, jolloin niitä voisi oppimismielessä etsiä mallista.

Erilaisilla yrityslähtöisillä kilpailuilla ja toimeksiannoilla voitaisiin lisätä alan houkuttelevuutta ja laajentaa mahdollisten tulevien opiskelijoiden perspektiiviä alan mahdollisuuksista. Tällaisia kilpailuja on jo järjestettykin (puusiltakilpailu, Pruukin yläkoulun oppilaat). Myös jo alaa opiskeleville voisi järjestää kilpailuja (Seinäjoen kaupungin järjestämä ”Kampusrannan siltakilpailu”), jolloin kilpailun innoittamina opiskelijat oppisivat omatoimisesti uusia taitoja.

Mitäs sitten?

Neuvottelupäivien jälkeisenä päivänä rakennustiimillä oli kehittämispäivä. Sen konkreettisena antina olemme suunnittelemassa aloittaville rakennusinsinööri- ja rakennusmestariykkösille yleistä opiskelumotivaatiota ja alan perusosaamista kirvoittavaa opetussuunnitelmaan kytköksissä olevaa ohjelmaa koko ensimmäiselle opiskeluvuodelle. Ideana on, että opiskelijat menevät pienryhminä sovituille työmaille seuraamaan työmaan tapahtumia yhteensä 5 työpäivän ajan. Heille annetaan pieniä tehtäviä, jotka tulee tehdä ja raportoida lopuksi koko muulle ryhmälle. Tässä saadaan samalla kokemusta viestintätaitoihin. Samaan aikaan puolet kyseisen opiskelijaryhmän opiskelijoista on koululla harjoittelemassa laskemista ja soveltamista rakennusalalla vastaan tuleviin ongelmiin. Asia on jo alustavasti esitetty Seinäjoella toimivien yritysten edustajille. Meille on näytetty vihreää valoa, joten suunnittelutyö jatkuu. Tästä sitten enemmän seuraavassa julkaisussa.

Marita Viljanmaa, lehtori, SeAMK Tekniikka
Helena Myllymäki, lehtori, SeAMK Tekniikka